

STORTINGET

Representantforslag 215 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Andreas Sjalg Unneland, Kari Elisabeth Kaski og Kathy Lie

Dokument 8:215 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Andreas Sjalg Unneland, Kari Elisabeth Kaski og Kathy Lie om mer rettferdig inkasso og gjeld i dyr-tid

Til Stortinget

Bakgrunn

Gjeldsbyrden i norske husstander er økende, etter flere år med høy sparingsgrad under pandemien. Den totale forbruksgjelden i Norge var 23. mars 2022 på 151 mrd. kroner, og den rentebærende delen utgjør 128,4 mrd. kroner. I løpet av de siste 12 månedene har forbruksgjelden økt med 2,5 mrd. kroner. Forbrukslån økte med 900 mill. kroner bare fra februar til mars i år, og det er størst økning i kredittkortgjeld.

Forbrukslån som er misligholdt eller vurderes som tapsutsatt, selges ofte fra banken til et kreditthåndteringsforetak som spesialiserer seg på innkreving. Låntaker kan ikke motsette seg dette og har heller ikke rett til å kjøpe sitt eget lån til samme pris.

For låntaker vil det ofte føles utrygt og urettferdig at banker tjener store beløp på videresalg av ens misligholdte lån. Det er stor variasjon mellom de ulike aktørene i hvordan slike lån håndteres, og det finnes mange eksempler på at låntakere blir behandlet på en urimelig måte. Det kan også stilles spørsmål ved rimeligheten i at et låneforhold til for eksempel en bank skal kunne overføres til en hvilken som helst finansinstitusjon, uten at den andre parten i låneforholdet skal kunne motsette seg dette.

Fra november 2022 til januar 2023 økte antallet inkassosaker knyttet til billån og leasingavtaler med rett over 20 prosent sammenlignet med tilsvarende periode året før. Prisøkninger på flere områder i samfunnet og den generelle renteøkningen legger nå stort press på husholdningers økonomi. Det er et sykdomstegn når forbrukslån og antall inkassosaker øker så raskt i det norske samfunnet. Mange kan risikere å ende opp i en fattigdomsfelle når de i tillegg må betale dyre renter og gebyrer. I den andre enden kan banker og inkassoselskaper tjene stort.

I Norge er det skyldnere, og ikke fordringshavere, som opprettholder inkassobransjen. Nordmenn betaler opptil 50 ganger mer i inkassosalærer enn folk gjør i Sverige og Finland. Inkassosalærene i Norge følger ikke den teknologiske utviklingen, noe som gjør at kostnadsnivået ikke er tilpasset de reelle kostnadene forbundet med inkasso.

Sammenliknet med skyldnere i andre land er ikke forbrukere i Norge sene betalere. Ni av ti betaler innen forfall. Vi er imidlertid ikke like gode betalere som for eksempel finske forbrukere, til tross for at inkassosalærene i Finland er langt lavere enn i Norge. Det faktum gjør det vanskelig å hevde at trusselen om eller frykten for høye salærer er nødvendig for å sikre god betalingsvilje.

Det urimelig høye salærnivået i Norge gjør det lønnsomt for mange fordringshavere å sende flest mulig krav til inkasso. I arbeidet med ny inkassolov anbefalte Forbrukerrådet at det nye salærnivået settes så lavt at salærene ikke dekker innkrevingskostnadene fullt ut. Forbrukerrådet bemerket:

«Det vil sette i gang reell priskonkurranse og lede til nye innovative løsninger for rimeligere, raskere og bedre inndrivning av utestående krav.»

Fordi man så at arbeidet med en ny inkassolov og -forskrift ville ta tid, og at det under koronapandemien var behov for å redusere inkassosalærene på et tidligere tidspunkt for å sikre husholdningers privatøkonomi, vedtok Kongen i statsråd i 2020 kutt i inkassosalærene. Da ble gebyrene for purringer og inkassovarsler redusert fra 70 til 35 kroner, og inkassosalærene for krav opp til 500 kroner ble redusert fra 350 til 175 kroner. Salærene for høyere krav ble også redusert, men ikke like mye prosentvis som for de lavere salærene.

Justis- og beredskapsdepartementet varslet allerede i 2020 at det er behov for ytterligere innskjerpinger i salærene. Det er ennå ikke blitt presentert noe forslag til endringer fra Justis- og beredskapsdepartementet. Den nåværende inkassoloven ble til i 1988, og arbeidet med å oppdatere den til en ny lov startet for flere år siden. Departementet må raskt levere forslag til ny inkassolov i møte med et enormt kostnadspress som nå strømmer over i inkassosaker og en stor gjeldsbyrde for flere og flere i den norske befolkningen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om innføring av rentetak i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med et forslag om å begrense bruken av eksterne inkassatorer ved innkreving av usikret gjeld.
3. Stortinget ber regjeringen levere et forslag til inkassolov innen statsbudsjettet for 2024.
4. Stortinget ber regjeringen så snart som mulig redusere salærene på større inkassokrav.
5. Stortinget ber regjeringen i forslaget til den nye inkassoloven om å sette salærnivåene på alle inkassokrav så lavt at de ikke dekker innkreivingskostnadene fullt ut.
6. Stortinget ber regjeringen utvide gjeldsregistrene til å gjelde både pantelikret gjeld, inkassogjeld og ikke-sikret gjeld.
7. Stortinget ber regjeringen forby salg av fordringer for usikret gjeld som er gitt etter en forenklet kredittvurdering.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at låntaker får forkjøpsrett til fordringen på samme vilkår som långiveren er villig til å selge for til tredjepart.

30. mars 2023

Andreas Sjalg Unneland

Kari Elisabeth Kaski

Kathy Lie